

ІНФОРМАЦІЯ

про стан виконання Міністерством внутрішніх справ України заходів Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021 – 2023 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 року № 756-р у першому півріччі 2023 року

Управління моніторингу дотримання прав людини МВС узагальнило інформацію щодо виконання центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України, Головним сервісним центром МВС, закладами, установами і підприємствами, що належать до сфери управління МВС, Головним управлінням Національної гвардії України заходів Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021–2023 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 року № 756-р (далі – План дій з реалізації Національної стратегії).

Щодо пункту 27

Затвердження Інструкції щодо забезпечення безпеки мирних зібрань для працівників Національної поліції України та Національної гвардії України відповідно до рішень Європейського суду з прав людини та Керівних принципів із свободи мирних зібрань, розроблених Організацією з безпеки та співробітництва в Європі, для забезпечення того, щоб тактика, яка застосовується під забезпечення безпеки мирних зібрань, була спрямована на негайне припинення насильницьких нападів, а не на ізоляцію мирних протестувальників (строк виконання лютий 2022 року).

На сьогодні, Національна поліція України під час проведення масових заходів використовує Стандартні операційні процедури щодо забезпечення публічної безпеки і порядку органами та підрозділами Національної поліції України у зв'язку з проведенням масових заходів, затверджені Головою Національної поліції України 01 грудня 2019 року.

За інформацією, наданою Національною поліцією України, питання унормування на законодавчому рівні прав громадян на реалізацію свободи мирних зібрань не вирішено (Міністерством юстиції України проєкт Закону України не розроблено – пункт 25 Плану дій з реалізації Національної стратегії, термін виконання грудень 2021 року), у зв'язку із чим, розробка та затвердження вказаної інструкції (підзаконного нормативного акту) є передчасними.

Відповідно до пункту 25 індикаторів стану виконання Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини, станом на друге півріччя

2021 року, розміщених на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України, Секретаріат Кабінету Міністрів України спільно із заінтересованими органами та представниками інститутів громадянського суспільства здійснюється підготовка проекту плану заходів з реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2022–2024 роки, з визначенням виконавців та строків виконання відповідних заходів, до якого, серед іншого, заплановано включити питання врегулювання на законодавчому рівні правових гарантій та механізмів реалізації свободи мирних зібрань.

Разом із тим, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2023 року № 160-р затверджено План заходів до 2024 року щодо реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки.

Відповідно до завдання 4 Плану заходів до 2024 року щодо реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки щодо врегулювання на законодавчому рівні правових гарантій та механізмів реалізації свободи мирних зібрань, строк його виконання визначено на грудень 2024 року (основний виконавець Міністерство юстиції України).

Позицію МВС щодо виконання цього пункту Плану дій з реалізації Національної стратегії листами від 06 липня 2022 року № 17838/6/37-2022 та 23 вересня 2022 року № 28247/6/37 доведено до Міністерства юстиції України, яка залишається незмінною. Питання розробки та прийняття профільного закону, який буде визначати правові засади реалізації гарантованого Конституцією України права громадян на мирні зібрання є першочерговим.

Щодо пункту 28

Розроблення та подання на розгляд Кабінету Міністрів України законопроекту про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо: уніфікації використання терміну «нетерпимість» та обов'язкового врахування мотивів нетерпимості за такими ознаками, як раса, колір шкіри, національна або етнічна належність, релігійні переконання, ідеологічні переконання, сексуальна орієнтація, гендерна ідентичність, інвалідність, мова, місце проживання або іншими ознаками в разі призначення покарання за злочин; конкретизації норм статті 161 Кримінального кодексу України в частині чіткого визначення кримінального правопорушення щодо дискримінації, за тяжкістю вчинення якого особа підлягає притягненню до кримінальної відповідальності, разом із внесенням відповідних змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Цивільного кодексу України із передбаченням штрафів, відшкодування шкоди за відповідні діяння меншої тяжкості; внесення змін до статті 149 Кримінального кодексу України в частині доповнення переліку ознак особи, що постраждала від

торгівлі людьми; визначення форм сексуального насильства (зокрема сексуальна експлуатація, примусова проституція, примусова вагітність, примусовий аборт, примусова стерилізація, примусовий шлюб, сексуальне насильство в умовах збройного конфлікту та будь-які інші форми сексуального насильства) відповідно до міжнародних стандартів (строк виконання лютий 2022 року).

Проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо боротьби з проявами дискримінації» розроблено та зареєстровано у Верховній Раді України за реєстр. № 5488 від 13 травня 2021 року. Вказаним проектом Закону передбачено уніфікацію термінології, пов'язаної з використанням терміну «нетерпимість», вилучення з диспозиції статті 161 Кримінального кодексу України (далі – КК України) частини, яка стосується кримінальної відповідальності за дискримінацію (пряме чи непряме обмеження прав або встановлення прямих чи непрямих привілеїв за ознаками), з унесенням відповідних змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КупАП), часткову декриміналізацію діянь, відповідальність за які на сьогодні передбачена статтею 130 КК України, забезпечення покарання за злочини, скоєні з мотивів нетерпимості за такими ознаками, як раса, колір шкіри, релігійні переконання, сексуальна орієнтація, транссексуальність, інвалідність, мова тощо.

Постановою Верховної Ради України від 07 лютого 2023 року № 2911-IX «Про порядок денний дев'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання» проект Закону реєстр. № 5488 включено до порядку денного дев'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Пунктом 256 проекту плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2023 рік строк розгляду Верховною Радою України проекту Закону реєстр. № 5488 визначено на четвертий квартал 2023 року.

Щодо пункту 32

Розроблення та подання на розгляд Кабінету Міністрів України законопроекту про внесення змін до Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою включення положень про запобігання випадкам дискримінації за ознакою статі та сексуальних домагань на робочому місці (пункт 32 Плану дій з реалізації Національної стратегії) (строк виконання квітень 2022 року).

На виконання вказаного заходу Національною поліцією України розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Дисциплінарного статуту Національної поліції України щодо врегулювання питання запобігання випадкам дискримінації за ознакою статі та сексуальних домагань на робочому місці» (далі – законопроект), який Кабінетом Міністрів України внесено на розгляд Верховної Ради України (реєстр. № 9340 від 29 травня 2023 року).

Комітетом Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин на засіданні 07 червня 2023 року вирішено рекомендувати Верховній Раді України законопроект за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу.

08 червня 2023 року до законопроекту надано висновок щодо включення його до порядку денного дев'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Законопроект також розглянуто 16 червня 2023 року на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу та вирішено, що він не суперечить цілям Угоди про асоціацію, праву ЄС та зобов'язанням України у рамках Ради Європи. Крім того, проєкт вказаного нормативного документу розглянуто 22 червня 2023 року на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, яким вирішено, що законопроект не має впливу на показники бюджету.

Щодо пункту 13

Розроблення та подання на розгляд Кабінету Міністрів України проєкту акта про розроблення автоматизованого обміну інформацією між центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги та суб'єктами інформування про осіб, затриманих за підозрою в учиненні кримінального правопорушення, зокрема з урахуванням впровадження інформаційної підсистеми «Custody Records» (строк виконання грудень 2022 року).

Постановою Кабінету Міністрів України від 24 червня 2023 року № 630 внесені до деяких постанов Кабінету Міністрів України зміни щодо питань функціонування системи надання безоплатної правової допомоги.

Вказаними змінами, зокрема, визначено, що у разі запровадження автоматизованого обміну інформацією з використанням інформаційно-комунікаційних систем про затриманих осіб між суб'єктами подання інформації та регіональними центрами регіональному центру передаються відомості про дату і час прибуття адвоката до затриманої особи та його вибуття (за наявності).

Станом на 30 червня 2023 року пілотний проєкт ІІІ «Custody Records» запроваджено у 54 підрозділах поліції. У той же час, у зв'язку із дією правоого режиму воєнного стану на території України та веденням бойових дій на окремих її територіях, а також у зв'язку із відсутністю можливості призначення інспекторів дотримання прав людини тимчасово призупинено пілотування проєкту в трьох підрозділах поліції в Донецькій, Харківській та Київській областях.

МВС ініційовано перед Міністерством юстиції України питання про відтермінування строку виконання пункту 12 Плану дій з реалізації

Національної стратегії щодо впровадження пілотного проекту інформаційної підсистеми «Custody Records» в усіх територіальних (відокремлених) підрозділах Національної поліції до грудня 2025 року та продовження строку виконання пункту 13 Плану дій щодо розроблення та подання на розгляд Кабінету Міністрів України проекту акта щодо автоматизованого обміну інформацією між центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги та суб'єктами інформування про осіб, затриманих за підозрою в учиненні кримінального правопорушення, зокрема з урахуванням впровадження інформаційної підсистеми «Custody Records», до грудня 2024 року (лист МВС від 17 квітня 2023 року № 8191/01-2023).

УМДПЛ МВС